

Η στήριξη των πολυτέκνων εν μέσω δημογραφικής κρίσης

Του
**Βασίλη
Θεοδοκάτου**

Επιτ. δικηγόρος, πρόεδρος της Ανωτάτης Συνομοσπονδίας Πολυτέκνων Ελλάδος (ΑΣΠΕ)

ΦΕΤΟΣ, πλησιάζουμε σε ένα ιστορικό αρνητικό ρεκόρ, τον διπλασιασμό των θανάτων (100.000) έναντι των γεννήσεων (50.000). Στον δημόσιο διάλογο το φαινόμενο τείνει να θεωρείται φυσιολογικό, με την προσηχηματική αιτιολογία ότι οι περισσότερες χώρες αντιμετωπίζουν παρόμοιο πρόβλημα. Η κατάρνηση των περισσότερων θετικών πλεονεκτημάτων των πολυτέκνων εύγλωτα περιγράφεται με τον τίτλο σχετικού άρθρου του Γιάννη Μαρίνου «Εμμονή σε απερίσκεπτα λάθη» (10 Βήμα, 2012).

ΤΑ ΜΕΤΡΑ της πρόταξης των πολυτέκνων εκπαιδευτικών στις προσλήψεις του υπουργείου Παιδείας, των ελεύθερων μετεγγραφών των παιδιών των πολυτέκνων στα ΑΕΙ, η πρόσληψη των πολυτέκνων σε ποσοστό 20% των προκηρυσσόμενων θέσεων στο Δημόσιο, το αφορολόγητο όριο εισοδήματος των πολυτέκνων κ.ά. έφεραν γεννησιόδησος σαφώς τεκμηριώνεται από τα στατιστικά στοιχεία γεννήσεων 1999-2009-, αλλά έχουν καταργηθεί ή περιορισθεί δραστικά.

Η ΣΤΗΡΙΞΗ πολυτέκνων και τριτέκνων είναι δημογραφικά αναγκαία λόγω του παράγοντα προδιάθεσης-επιθυμίας απόκτησης παιδιού, παράγοντα που παίζει μεγάλο ρόλο στην τεκνογονία, σύμφωνα με οριστικές έρευνες. Η σύγκλιση των πλεονεκτημάτων τριτέκνων και πολυτέκνων οικογενειών που πρόσφατα παρουσιάζεται ως μέτρο δημογραφικής πολιτικής, ουδέν έχει να προσφέρει, αφενός μεν διότι τα ισχύοντα πλεονεκτήματα των πολυτέκνων είναι πλέον απερίσκεπτα πενήχρα, αφετέρου δε η τακτική αυτή κινώνει σε οσοδήποτε εναπομείναν κίνητρο για την απόκτηση 4ου παιδιού, σημαντικού για την πληθυσμιακή αντιστάθμιση των άτεκνων οικογενειών.

ΑΛΛΩΣΤΕ, ενδεχόμενη συνεχής μείωση του αριθμού των παιδιών για τον χαρακτηρισμό μιας οικογένειας ως πολυτέκνης θα οδηγούσε στον τίτλο άρθρου του Γιάννη Πρετεντέρη (Βήμα 23-1-2004) «Πολυτέκνοι χωρίς παιδιά».

ΤΟ ΝΕΟ μοντέλο άσκησης δημογραφικής και οικογενειακής πολιτικής πρέπει να προσθέσει δύο θεματικές προτεραιότητες-στόχους, (α) μία γενική οικογενειακή και δημογραφική πολιτική με στόχο την απόκτηση και στήριξη του 1ου, 2ου και 3ου παιδιού, και (β) την Ειδική Οικογενειακή και Δημογραφική πολιτική με στόχο την απόκτηση του 4ου παιδιού και τη στήριξη των πολυτέκνων οικογενειών.

ΚΑΙ ΘΑ περιλαμβάνει τρεις πύλους: (α) μία Εθνική Στρατηγική για τις πολυτέκνες οικογένειες που δικαιούνται ειδική φροντίδα από το Κράτος σύμφωνα

Πρέπει να επαναφερθούν όλα τα πλεονεκτήματα που είχαν οι πολυτέκνες οικογένειες έως το 2009, που απέδωσαν πλήθος γεννήσεων.

με το άρθρο 21 του Συντάγματος, (β) Νόμο-Πλαίσιο για την ενίσχυση της οικογένειας, (γ) υπουργείο Οικογένειας που θα συντονίζει οριζόντια όλες τις δημόσιες πολιτικές με αντίκτυπο στην οικογένεια.

Η ΠΑΙΔΕΙΑ των δημογραφικών και οικογενειακών πολιτικών στις προνοιακές για δεκαετίες ήταν μια λανθασμένη επιλογή, καθώς οι πρώτες έχουν καθαρά αναπτυξιακό πρόσημο και πρέπει να αντιμετωπίζονται ως μια μακροχρόνια δημόσια επένδυση στο ανθρώπινο δυναμικό της χώρας, ενώ οι

■ Το υπουργείο Οικογένειας θα πρέπει να αναλάβει την πρωτοβουλία χάραξης Εθνικής Στρατηγικής για τις πολυτέκνες οικογένειες.

δευτερες στοχεύουν στη μείωση της φτώχειας και την αποτροπή του κοινωνικού αποκλεισμού για τους οικονομικά αδύναμους. Μια οικογένεια είναι προφανές ότι μπορεί να υποστηριχτεί και από τις δύο αυτές ομάδες πολιτικές εφόσον συντρέχουν οι κατάλληλες προϋποθέσεις.

ΤΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ Οικογένειας θα πρέπει να αναλάβει την πρωτοβουλία χάραξης Εθνικής Στρατηγικής για τις πολυτέκνες οικογένειες, όπως έχει γίνει ήδη για άλλες ευπαθείς ομάδες, π.χ. αναπήρους, ρομά, κ.λπ. Η στρατηγική πρέπει να επαναφέρει όλα τα πλεονεκτήματα που είχαν οι πολυτέκνες οικογένειες έως το 2009, οι οποίες όχι μόνο απέδωσαν πλήθος γεννήσεων αλλά και απέτρεψαν την εισοδο αρκετών πολυτέκνων οικογενειών

στο φάσμα φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού.

Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ έναντι της πολυτέκνης οικογένειας πρέπει να διέπεται από καθολικότητα (δικαιούχοι όλες οι πολυτέκνες οικογένειες, χωρίς αποκλεισμούς με ηλικία κ.λπ. κριτήρια), αναλογικότητα (ισχυρότερη στήριξη με βάση το πλήθος των παιδιών) και να μην περιορίζεται από εισοδηματικά ή άλλα κριτήρια, όπως έχει νομολογήσει και το Συμβούλιο της Επικρατείας κατ' επανάληψη. Η υποχρέωση του Κράτους, σύμφωνα με το Σύνταγμα, για άσκηση δημογραφικής πολιτικής και ειδική φροντίδα προς τις πολυτέκνες οικογένειες πρέπει να εκτείνεται και στα τρία επίπεδα κρατικής οργάνωσης: δήμοι, περιφέρειες, κυβέρνηση. Για τους δήμους, η ΑΣΠΕ εκπόνησε ειδική μελέτη για τις δημογραφικές και οικογενειακές πολιτικές των δήμων, για λογαριασμό του Ινστιτούτου Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΠΤΑ) της ΚΕΔΕ (διαθέσιμη στον ιστότοπο του Ι.Τ.Α. με τίτλο: «Προτάσεις για τον Σχεδιασμό Πολιτικών Υποστηρίξης των Οικογενειών με Παιδιά για τους Δήμους»).

ΤΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ Οικογένειας θα πρέπει να πιστωθεί με την αρμοδιότητα και την ευθύνη ελέγχου και επιβολής δημογραφικής ρύθρας σε κάθε νομοσχέδιο, προκειμένου να επιτελέσει τον ρόλο του αποτελεσματικά. Αν είχε τέτοια αρμοδιότητα, θα μπορούσε να παρέμβει, π.χ. στο πρόσφατο φορολογικό νομοσχέδιο, ζητώντας τη λήψη μέτρων αναπτυξιακής πολιτικής σε ό,τι αφορά το ανθρώπινο κεφάλαιο της χώρας, για να πάψει η Ελλάδα να αποτελεί γαιγκόσμιμο πρωταθλητή στη βαρύτερη φορολόγηση των οικογενειών με παιδιά. Στην κατεύθυνση αυ-

τή, μπορεί να αξιοποιηθεί σχετική μελέτη και πρόταση προς το Κράτος που εκπόνησαν τον Ιανουάριο 2023 το Οικονομικό Επιμελητήριο Ελλάδος και η ΑΣΠΕ, στο οποίο αναλύονται όλες οι βασικές προτάσεις φορολογικής και οικονομικής πολιτικής που μπορούν να έχουν θετική επίπτωση στις δημογραφικές και οικογενειακές πολιτικές.

Η ΚΥΦΟΦΟΡΟΥΜΕΝΗ αναμόρφωση του προνοιακού (και όχι δημογραφικού) επιδόματος παιδιού του ΟΠΕΚΑ (Α21) θα επιφέρει επιβολή περιουσιακών κριτηρίων όπως έχει ανακοινωθεί. Η επιβολή εισοδηματικών, περιουσιακών ή άλλων κριτηρίων στις πολυτέκνες οικογένειες είναι αντισυνταγματική, όπως πολλές φορές έχει νομολογήσει το Συμβούλιο της Επικρατείας (πιο πρόσφατα Λπ. Ολ. Στ.Ε. 430/2022). Καμία πολυτέκνη οικογένεια χωρίς επίδομα παιδιού, είναι η εύλογη θέση και απαίτησή μας. Αν το Κράτος ζητούσε την υποβολή του Πιστοποιητικού Πολυτεκνικής Ιδιότητας της ΑΣΠΕ για τη λήψη του επιδόματος παιδιού θα είχε την εγγύηση ότι το άνευ κριτηρίων επίδομα παιδιού δεν θα το λαμβάνουν πολυτέκνες οικογένειες που δεν το έχουν ανάγκη.

Η ΕΛΛΑΔΑ έχει το συγκριτικό πλεονέκτημα οικογενειών με πρόθεση απόκτησης περισσότερων τέκνων απ' ό,τι άλλα ευρωπαϊκά κράτη. Επίσης διαθέτει ένα από τα υψηλότερα στην Ευρώπη ποσοστά πολυτέκνων οικογενειών έναντι του γενικού πληθυσμού. Η αξιοποίηση των πλεονεκτημάτων αυτών θα πρέπει να αποτελέσει οδηγό για τις κρατικές πολιτικές, μήπως και μη φράξει στον δημογραφικό καταφρο της χώρας. [51224209597]

Η πολιτική έναντι της πολυτέκνης οικογένειας πρέπει να διέπεται από καθολικότητα, αναλογικότητα και να μην περιορίζεται από εισοδηματικά ή άλλα κριτήρια.